

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון ז' תשרי תשפ"ג | דף היומי בבלי: כתובות פח | דף הכולל: כתובות צב.
דף היומי בהלכה: מסימן נ"ג סעיף כ"ב עד סעיף כ"ה.
מוסר: שמירת הלשון - פרק ט' 'עוד זאת' עד פרק ט' 'ואגב נבאר'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הכניעה פרק ח' עד פרק י' 'והרביעי שהוא בעניני העולם הבא'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

באמצע מוסף ניגש אלי ראש הישיבה ואמר לי: "אל תדאג, תהיה רפואה שלמה" | תזהרו לא לפספס את המתנה מיוחדת שהקב"ה שולח לאדם כשהוא רוצה להיטיב עמו | האמן התל-אביבי נכנס לשיבת פוניבז' באמצע הלילה וכמעט התעלף | 2498

יהלומים מגדולי ישראל

"כשראיתיו לראשונה בערב יוהכ"פ וביום הקדוש
עצמו, ראיתיו בוער ביראת שמים, ומאז הקפדתי
כל שנה להימצא בקרבתו בשעות אלו..."

פנינים והנהגות ממרן הגרש"ז אויערבאך זצ"ל ליום הכיפורים

2. מדוע לומר כל נדרי ברגע המרומם והגבוה של תחילת היום הקדוש ביותר בשנה
פעם הקשה, שהנה בתחילת יום הקדוש אנו אומרים "כל נדרי", ולכאורה, האם זה מה שעושים ברגע המרומם והגבוה של תחילת היום הקדוש ביותר בשנה שכל קהל ישראל מתאסף, והרי לכאורה היה יותר מתאים שבתחילת היום הקדוש ישפכו את הלב בתפילות נשגבות כמו שעושים בנעילה, ולא בהתרת נדרים ומסירת מודעה על העתיד?
הסביר רבינו, יכול אדם להיסחף במחשבותיו עדי מרום ובשרעפיו הוא מרגיש דבוק בקונו, ואילו הלכה למעשה עדיין המכשלה תחת ידו. לכן תקנו את אמירת "כל נדרי", כי ראשית אנו חיים בעולם המעשה, בעולם של תרי"ג ציוויים ואיננו יכולים לזוז כמלוא נימא מהנפסק בשו"ע, וממילא מה שייך להשתפך כעת בתפילות ובבכיות, הלוא עדיין יש לנו עצה למעשה לתקן המעשים עפ"י השו"ע, אם על נדרים שכבר נדרנו או על נדרים שנידור מעתה, דבר ראשון הוא תיקון המעשים בפועל עפ"י השו"ע וזהו תחילת עבודת היום הקדוש.

1. וכי יש רגע שמח יותר מזה של ברכת שהחיינו בליל יום הכיפורים
תלמידו הג"ר חיים אלימלך קורנברג סיפר שפעם טייל איתו יחד בבין הזמנים במשעולי עירת עמנואל שבשומרון, לפתע עלה בשיחתם ענין של יום הכיפורים, נענה רבינו ואמר לו: "וכי יש רגע שמח יותר מזה של ברכת שהחיינו בליל יום הכיפורים, האם ישנו זמן משמח יותר בשנה מהיום הקדוש שבו הקדוש ברוך הוא מוחל עוונות". כשסיפר זאת רבי חיים שב ונזכר בשנות נעוריו והיה מתאר את אותה שעת קודש הקדשים במחיצתו של רבינו בזמן שהחיינו בישיבה, אשרי עין ראתה זאת, את רבינו בוכה בגיל באמירת פסוקי "אור זרוע לצדיק".
הביטוי החד ביותר לצורה שבה חי ביראה עילאה הינם הדברים שכותב רבינו, איש האמת שרחק כל חייו ממליצות וממשהו שאינו אמת לאמתה, והוא מסיים את צוואתו "בתפילה להקב"ה בעל הרחמים והסליחות היודע שברון לבי שירחמני ויסלח לי על כל מה שחטאתי ופשעתי, ואני מתחרט עליהם".

3. האם עדיף לומר וידוי ארוך ומפורט או שדי לומר בכונת הלב את הוידוי שבמחזור?

בערב יום הכיפורים סמוך לתפילה זכה ו"כל נדרי" ניגש לתלמיד לשאלו בשאלה שרבים מסופקים בה, איך ראוי לנהוג בוידוי תפילות יוהכ"פ, האם ראוי לומר וידוי מפורט עם דפים מפורטים היטב וכדו' או כוונת הלב במילות הוידוי שבמחזור. השיב רבינו בארשת פניו הרציניות של ערב יום הקדוש שתלוי כל אחד לפי טבעו ואיש הישר בעיניו יעשה, דהיינו שכל אחד יבחן עצמו איך הוא מצליח יותר לכוון ולהתעורר, האם באמירת וידוי מקירות לבו או בפירוט כל האפשרויות, אך העיקר הוא לכוון ולהתעורר.

חתנו הגאון רבי זלמן נחמיה גולדברג סיפר שכאשר התפלל איתו פעם ביוה"כ, ראה איך האריך בתחנונים בוידוים ובכל "על חטא שחטאנו" נראה היה לרואה, כאילו הוא ה"בעל עבירה" הכי גדול בבית הכנסת, ואף צריכים היו לחכות לו מחמת אריכותו הרבה. כך מעידים גם תלמידי "קול תורה" שבהיותו בשיבה ברוב השנים האריך בעל חטא שבחזרת הש"ץ למרות שחיכו לו.

4. הרגשתי שאני שואב משעות אלו במחיצתו יראת שמים לכל ימות השנה

בענין זה מספר הג"ר יעקב וינגולד: שנים רבות זכיתי לשבת ולהתפלל סמוך ונראה ממש למחיצתו בהיכל הישיבה הקדושה ביום הכיפורים, וכל שנה ושנה מחדש במשך שנים רבות נוכחתי לראות בחוש את אימת הדין, הפחד והרצינות מן הדין, פחד שהיה נראה בברור על פניו. לגודל קדושת היום חס על כל רגע ורגע ממנו, לנצלו כראוי שלא ילך חלילה לאבוד ללא ניצול. הוא איחל גמר חתימה טובה רק לבודדים מזקני ת"ח ותו לא, והסתפק באמירת גמר חתימה טובה באופן כללי לרבים, וכך גם אחרי גמר שיעורו היומי לפני ר"ה ויוכ"פ, על אף אהבתו לתלמידיו בשיעור, חס על זמן יקר באימת ימי הדין והסתפק באיחולי כוח"ט כלליים לכל משתתפי השיעור.

תלמיד אחר מספר, כשראיתיו לראשונה בערב יוהכ"פ וביום הקדוש עצמו, ראיתיו בוער ביראת שמים, ומאז הקפדתי כל שנה להימצא בקרבתו בשעות אלו, הרגשתי שאני שואב משעות אלו במחיצתו יראת שמים לכל ימות השנה וככל שראו זאת ביום הקדוש, הרגשנו את השמחה והאושר הגדולים במוצאי יום הכיפורים.

5. מופלא לראות איך גם בתוך אימת הדין, היה ראשו נתון לזולתו

מופלא לראות איך גם בתוך אימת הדין, היה ראשו נתון לזולתו. ערב יום הקדוש עבר תחת לביתו של רבינו, המחנך

הרה"צ רבי יצחק משה יעקבזון, רבינו ראהו מהחלון למעלה וקרא לו, שדבר לו אליו, רבי יצחק משה הזדרז לעלות ורבינו אמר לו שיאמר לאחיו פלוני שלא יצום בלי הוראת רופא, היות וזכר שסובל מבעיה בריאותית מסויימת.

כך מספר גם הג"ר בן ציון שפירא שפעם במוצאי יום הכיפורים מיד אחרי מעריב רבינו קרא לו ובקשו להיכנס לחדרו ולהתקשר לבני משפחת הגה"צ רבי חיים טודרס הרשלה, לשמוע איך עבר עליו הצום, הוא עצמו לא יכל עדיין להתקשר שכן שמר על זמן ר"ת, אבל בלבו דאג, ולכן ביקש להתקשר מיד עם צאת הצום.

6. מהי ההוה אמינא לומר "צדיקים אנו ולא חטאנו"

בעיצומם של ימי מלחמת העולם השנייה, כאשר הגרמנים היו בשערי ארץ ישראל ופחד גדול שרר בעקבות כך, התארגנה עצרת התעוררות ותפילה בקבר רחל. בדרכו לעצרת ישב רבינו באוטובוס ליד הגאון רבי הלל ויטקינד (ראש ישיבת בית יוסף נובהרדוק), ניצל רבינו את זמן הנסיעה ושאלו, מה הפירוש במה שאנו אומרים בוידוי "שאינ אנו עזי פנים לומר לפניך צדיקים אנחנו ולא חטאנו אבל אנחנו ואבותינו חטאנו", דבשלמא מי שמגיע לפני בית דין של מטה ואומר למרות שיכולתי להסתיר את חטאי ובכל זאת באתי להודות על החטא, אז יש בזה דרגה מסוימת שהוא מודה על האמת, אך מי שבא להתוודות לפני השי"ת שלפניו נגלים כל התעלומות, ואומר צדיק אני ולא חטאתי, הרי הוא מבזה בזה את עצמו, שהרי הקב"ה יודע את כל מעשיו גם מה שעשה בסתר, ואם לדעתו הוא בגדר "צדיקים אנחנו ולא חטאנו" על מה בדיוק הוא מתוודה "אבל אנחנו ואבותינו חטאנו"?

הסביר רבינו, שדוד המלך (במזמור ע"ג) הרי מתאר איך "דרך רשעים צלחה" בצורה כל כך מפליאה, עד "כי אין חרצבות למותם ובריא אולם, בעמל אנוש אינו ועם אדם לא ינוגעו, שתו בשמים פיהם ולשונם תהלך בארץ, הנה אלה רשעים ושלוי עולם השגו חיל", עד כדי כך שדוד המלך אומר "ואני כמעט נטיו רגלי", ומפרש רש"י: מטרם שומי זאת אל ליבי, כמעט נטיו רגליו ושופכו אשורי לנטות מאחורי המקום.

בזמן כזה שהרשעים כל כך מצליחים יש מקום לאדם ללמד זכות על עצמו, שאם דוד המלך משיח השם כמעט נטו רגליו, אנו לאחר אלפי שנות גלות והסתה פנים יכולים לומר "צדיקים אנחנו ולא חטאנו". ולכן אנו אומרים בתפילה שאין אנו עזי פנים לומר "לא חטאנו" אלא מודים אנו שחטאנו, ומבקשים מהבורא יתברך שימחל לנו".

רבינו סיים וסיפר, שהרב ויטקינד נהנה מאד מהדברים ואמר: אילו לא באתי אלא לשמוע דבר זה די"י!

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'גאון ישראל')

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

כעת, הבה נתאר לעצמנו פגישה בין אותו איש - יער לשעבר לבין אחד מחבריו. "כיצד התעשרת?" יתמה החבר. "השקיתי את המלך חלב עזים ונתתי לו לישון על מזרן קש", יענה לו איש היער...

לא ניתן לשער עד כמה שווה בדורנו כל רגע של תורה, מצוה או הרהור תשובה - הבה נחטוף! | הר"ה ג' רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א

תחילה ניסו להסתתר תחת ענפי העצים, אולם אלה לא סיפקו להם הגנה ראויה והם נרטבו עד לשד עצמותיהם והחלו קופאים מקור. השניים החלו להסתובב ביער אנה ואנה, מנסים למצוא את הדרך החוצה או לכל הפחות מקום מסתור עד יעבור זעם. הם השתרכו שעות בחשכה, עד כמעט שהבחינו באור קלוש הנוצץ מרחוק. השניים צעדו בעקבות האור והגיעו לבקתה קטנה וחרבה. נקשו על דלת הבקתה, ואדם ששערו פרוע, לבוש בלויי סחבות ומראהו כאיש היער, פתח להם את הדלת. "מה רצונכם?" שאל. "להתארח בביתך, עד שתחלוף הסערה", השיבו השנים. האיש קיבלם במאור פנים. "אין לי כמעט אוכל. אך יש לי עז חולבת אחת. אוכל להשקותכם מחלבה".

שמחו המלך ומלווהו על ההזדמנות להשיב את נפשם במעט חלב טרי וחם. לאחר מכן הציע להם לישון על מזרני קש של תבן קשים. המלך ומלווהו, שהיו תשושים מכל שעבר עליהם, לא ידעו כיצד להודות למיטיבם.

ובסיפורים, כמו בסיפורים. המלך שב לארמונו, הזמין את מארחו העני וגמל לו באוצרות של יהלומים טובות ומרגליות, העשירו עושר מופלג.

כעת הבה נתאר לעצמנו פגישה בין איש היער לבין אחד מחבריו. "כיצד התעשרת?" יתמה החבר. "השקיתי את המלך חלב עזים והשכבתי אותו לישון על מזרן קש". יענה לו איש היער. ומה חושבים אתם? אם יקבל החבר את הדברים כפשוטם וילך לארמון המלוכה, בידו האחת כד מלא חלב עזים טרי ובידו האחרת מזרן קש - האם גם הוא יזכה בבגדים ובמתנות? ודאי שלא. הוא אף יסכן את נפשו, בעוון ביזוי כבוד המלך!.

אלא מה? כשהמלך במצוקה, הורחק מארמונו ובמצב ביש של גלות - גם כוס חלב עזים ומצע קשה ועלוב השיבו את רוחו ושמחו את ליבו יהיו בשבילו ככל רכושו. אך כאשר המלך שוב בהיכלו - הרי גם כלי כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות לא יספיקו לו ולא ישיבועו את נפשו.

והנמשל, אמר אחד האדמורי"ם, הוא שכל עוד שכינתה בגלותא ו'בכל צרתם לו צר', גם 'עבודה' רוחנית מועטת שלנו פשוטי העם, היא בבחינת חלב עזים ומצע קש לפני מלך אדיר וחזק הנמצא בגלות. עבודה זו ערבה היא מאוד לפני הבורא יתברך, ועושר רב שמור לעושיה. אך כשהשכינה תתנער מעפרה ותשוב למקומה ולכבודה - כל שנטרח ונעמול, אפילו הדרגות

סוחר גדול בעסקי החיטה, נכנס לרבינו החפץ חיים זיע"א לבקש ברכה לפרנסה טובה, כשהוא מספר שהפרנסה לא קלה. "מגיעים אלי לקוחות, בודקים את הסחורה בדקדוק רב ואין הם שבעי רצון. הלקוחות מתלוננים: "אלו חיטים לא יפות, יש בהן שבורות ומקולקלות, תן לנו מהיפות שיש לך". אני נכנס למחסן ומביא להם מהטובות, ותגובתם לא טובה בהרבה. כל מכירה מלווה בהרבה עגמת נפש והכל הולך בעצליים". הסבא קדישא בירכו בברכות לבביות לפרנסה טובה ברווח.

כעבור זמן, כשהתחילה מלחמת העולם הראשונה, נפגשו שוב רבינו ה"חפץ חיים" ואותו סוחר, והנה פני הסוחר שמחות ומאשורות. "ברוך ה' רבינו", שמח הסוחר, "ברכת הרב התקיימה. כעת, כשכל העולם שרוי במלחמה, פרנסתי מצויה בשפע".

"כיצד יתכן?", תמה ה'חפץ חיים', "הרי כעת קשה להשיג חיטים ורוב העולם רעב לחם".

"אדרבה ואדרבה", הסביר הסוחר, "יש לי מעט חיטים, אך עכשיו לא בוררים בכלל. מה שיש - לוקחים ומחכים שאביא עוד, לא משנה באיזה מצב נמצאות החיטים. כל קמפוצ' חיטים מתקבל בברכה. ולא עוד אלא שאיזה מחיר שאני דורש, משלמים מיד! כעת זה בדיוק הזמן לעשות עסקים טובים עם רווח גדול, בלי שאף קונה מתמקח".

אמר לו רבינו ה'חפץ חיים': "למדתי מוסר השכל גדול. בדורות הראשונים, כשכולם למדו תורה בחשק וקיימו מצוות באהבה וברצון, אזי כשהיה מגיע האדם לשמים ותלמודו ומצוותיו בידו, היו בוררים כל רגע ורגע מתורתו ומצוותיו, בודקים האם למד לשם שמים, האם מטרתו היתה קדושה, האם למד בטהרה ומתוך יראה. כיצד קיים כל מצוה, כמה התאמץ וכמה נסיונות היו לו בדרך לקיום כל מצוה ומעשה טוב. אבל עכשיו בזמנינו, מנהל היצר הרע מלחמה קשה, כי הוא יודע שעוד מעט יגיע משיח צדקנו. וכשקשה ללמוד ולקיים את רצון ה', מה שהינך לומד ומשקיע למען שמו יתברך, מקבלים בשמחה ובלי לברור, והשכר כפול ומכופל, פי כמה וכמה מבדורות הראשונים".

לקח דומה הובא בספר 'אמונה שלמה' בשם אחד מגדולי האדמורי"ם, בספרו את הסיפור הבא: המלך יצא עם נאמנו למסע צייד פרטי. בתחילה התנהל המסע על מי מנוחות, אך כעבור מספר שעות התקדרו השמים בעבים וגשם כבד ניתן ארצה, מלווה בסופה, ברקים ורעמים.

התקדמות, כל רגע של קרבת אלוקים, כל חיזוק ו'קבלה' בדורות האחרונים, בפרט בדורינו - שווה פי אלף אלפים יותר מעבודתם הרוחנית של בני הדורות הראשונים.

לא ניתן לשער כמה שווה, במשקל זהב טהור, כל רגע של תורה, כל מצוה, כל הרהור תשובה, של כל יהודי ויהודיה בימינו. הבה נחטוף!!

(יתד נאמן, צום גדליה התשפ"ג)

הנראות לנו כיום נעלות ונשגבות ביותר, לא יספיקו לנו. הן ייראו כחלב עיזים וכמצע קש לפני המלך היושב בארמונו!!

כדלים וכרשים אנו דופקים, מחפשים דרך לשוב, מרגישים כה חסרים ופגומים. הכל נכון. אך צריך לזכור מה שייסדו רבותינו, איש איש בסגנונו, כאשר כולם שווים המה באמיתות הדבר, שכל

הסיפור היומי

משהחלים המשגיח שליט"א ערך בביתו סעודת הודיה. בדברים שנשא במהלך הסעודה הפתיע את המשתתפים ואמר: את חיי אני חב ליהודי צדיק מירושלים בשם רבי מרדכי ברנד...

מבקשים מכם טובה ואתם מרגישים שאצלכם עכשיו זה ממש לא הזמן המתאים בשביל זה? כדאי שתחשבו פעמיים

למשגיח קשה בכלל בטבעו לבקש כאלו בקשות, ובפרט בעת הזו שרתוק למיטת חוליו, ואין היא יכולה להטריחו בבקשה כזאת. היא בירכה בכל לב כי רווח והצלה יעמדו ממקום אחר.

ר' מרדכי הודה מאוד לר' שייע על השתדלותו, ולכאורה כאן הסתיים הסיפור. אך מתברר שלא...

המשגיח שליט"א עבר את הניתוח המסובך בהצלחה מרובה, ומשהחלים ערך בביתו סעודת הודיה במהלכה סיפר לרבנית ולשאר המשתתפים כי את חייו הוא חייב ליהודי צדיק מירושלים בשם "רבי מרדכי ברנד"...

"לפני הניתוח", סיפר, "גילה הרופא את אזני בסוד כי מצבי הרפואי אינו פשוט כלל והסיכויים שהניתוח יצליח ואשאר בין החיים הינם רק חמישים אחוזים". המשגיח המשיך לספר לרבנית המופתעת: "לא רציתי לשתף אותך בחומר מצבי. והנה יום אחד בעת שיצאת בדיוק מהבית הטלפון צלצל. ענית, ועל הקו היה ר' מרדכי, אשר ביקש ממני להמליץ טוב עבורו אצל ר' אליש. לרגע רציתי לדחותו, כי הרי זה נגד טבעי ואופיי, אך נזכרתי בדברי הזוהר הקדוש, והבנתי שהקדוש ברוך הוא שיודע את מצבי הרפואי שולח לי מתנה- עני, כדי לזכות בו ולהזדכות בעבורו. לכן חרגתי ממנהגי ונענית לבקשת ר' מרדכי, בהשתדלות אשר נשאה פרות טובים ב"ה, ולכן אני מייחס את הצלתי למתנת השמים שקבלתי בדמותו של ר' מרדכי ברנד".

ממשיך לספר ר' אברהם ברנד הי"ו: "כאשר התאספנו בימי הסליחות האי שתא, קבוצת אברכים עסקנים בעיר ביתר, ורצינו לערוך כינוס התחזקות לציבור לפני הסליחות, הועלה שמו של המשפיע הרב ר' ישראל אריה כאדם המתאים לעורר את הציבור, אך מנגד הועלתה הטענה שר' ישראל אריה טרוד מאוד בימים אלו מכמה הרפתקי דעדו עליו, ובפרט מבנו האברך החשוב מנחם מנדל בן דבורה רייזל לרפ"ש שעבר

בסיום התפלה של היום השני של ראש השנה פנה אלי ידידי ר' אברהם ברנד הי"ו: "יש לי סיפור טרי ומחזק עבור הקוראים, המתאים דווקא לימים אלו". הטייתי אוזן לדבריו, וכך סיפר:

"בשעתו התפרסם סיפור על אבי מורי רבי מרדכי ברנד זצ"ל; לסיפור יש המשך, שאותו אני רוצה לספר לך, אולם אתחיל עם החלק הראשון, כפי ששמעתי ממי שהיה שותף פעיל בסיפור, הרה"ח ר' יהושע וולפין הי"ו:

"היה זה לפני שנים רבות", מספר ר' שייע, תושב בורו פארק. "קבלתי טלפון מידידי רבי מרדכי ז"ל אשר שהה בלונדון לצורך גיוס כספים להשאת צאצאיו, ומכיוון שהיה אמור להיכנס לפגישה חשובה אצל הנגיד המפורסם הרה"ח אליש אנגלנדער ביקש כי אגש בשליחותו לבקש ממכירו ומכבדו, המשגיח הרה"צ רבי משה וולפסון, כי יואיל בטובו להתקשר לר' אליש ולהמליץ עבורו כי הוא עני הגון ונכבד ביותר, מבני ציון המסולאים בפז".

ר' שייע אמר לר' מרדכי כי אין הזמן ראוי לכך, כיון שהמשגיח הרב וולפסון אינו חש בטוב בימים אלו, ואמור להיכנס לניתוח דחוף וכל הקהל מתפלל בעדו.. מששמע זאת ר' מרדכי נדרך כולו ואמר לר' שייע: "הרי מובא בזוה"ק שכאשר הקב"ה אוהב אדם ורוצה להיטיב עמו הוא שולח לו מתנות - דורות. ומהי המתנה משמים? "עני!" כדי שיזכה בו, כלומר יסייע בהצלת העני, וממילא ינצל הוא עצמו". כך אמר ר' מרדכי ז"ל, שאהב להיטיב לזולת בצורה מופלאה.

"לא ידעתי על מצבו של המשגיח רבי משה שליט"א", הוסיף, "אך אם הוא זקוק לרפואה כעת, הרי זו טובה ותועלת עבורו אף יותר מעבורי, ולכן אני מאוד מבקש שתתגבר על אי הנעימות ותיגש עם בקשתי למשגיח שליט"א".

ר' שייע פנה בעדינות המתבקשת דרך אחד מבני המשפחה לרבנית ע"ה א"ח למרן המשגיח שליט"א. הרבנית טענה כי

רבים זה בוודאי יעמוד לרפואה וישועה. וראו זה פלא: למחרת הכנס המעורר ביום הראשון של סליחות, מתקשר אלי ר' ישראל ומעדכן בהתרגשות כי קיבל כעת עדכון מהרופאים על שיפורים עצומים ומשמעותיים במדדים הרפואיים של בנו, והוא מרגיש כי יש קשר בין הדברים!".

(גיליון התחזקות וביטחון במשנת הורע שמשון)

תאונה קשה בימי בין הזמנים, כך שאין זה ראוי להטרידו בבקשות כגון אלו.

"או אז נזכרתי בדמותו של אבי ז"ל אשר לא נלאה ודווקא בעת כזו התקשר בעצמו למשגיח כדי לזכותו בעני. התקשרתי אף אני לביתו של המשפיע ר' ישראל וסיפרתי לו את הסיפור עם אבי זצ"ל, בהוסיפי שלמרות אי הנעימות אני בטוח שזיכוי

יהלומים מגדולי ישראל

לפני יוהכ"פ נכנסתי אל מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל ושאלתי אותו על מה לעורר את הקהל לקראת יום הדין. ובמילים אחרות: מהו הדבר שעשוי להביא לאדם את הזכויות הגדולות ביותר?

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א מסביר מהו 'זיכוי הרבים',
ומספר על האמן התל-אביבי שנכנס להיכל ישיבת פוניבז' באמצע הלילה וכמעט התעלף

הוא לבורא עולם, כדי שהאדם העומד ממול, שלא זכה עדיין להימנות על באי בית המדרש, יתרשם, יתפעל, ויסיק מסקנות מידידות".

ביקש לעמוד מקרוב על צורת ההיכל

כבר הבאנו בעבר דוגמאות רבות לענין זה, ועכשיו נספר כאן את מה שגילה לנו הגאון רבי אליעזר רוט. כדאי לשמוע את הסיפור, כדי להבין עד כמה יש בכוחנו להשפיע על אחרים, גם בלי להוציא מילה מהפה.

בהיכל הכולל שהגר"א רוט עומד בראשו, מתפלל יהודי שחזר בתשובה שלימה לפני 35 שנה. כיצד קרה הדבר? - אדם זה, שהיה חילוני גמור, נתקל פעם בכתבה שפורסמה אף היא בעיתון חילוני, שתיארה את יופיו של ארון הקודש של ישיבת פוניבז'.

כאמון, שהתעסק בתחומי ייצור הרהיטים, ביקש לעמוד מקרוב על צורת ההיכל, שהובא כידוע, במבצע מורכב מאיטליה.

הוא הבין מראש שכאדם שאינו שומר מצוות, לא יוכל להיכנס להיכל הישיבה בשעות היום, שבהן נמצאים הבחורים באולם, ושוקדים על תורתם. הוא תכנן, אפוא, לעלות לישיבה בבני ברק בשעת לילה מאוחרת מאוד, הרבה אחרי חצות.

בשעה זו, כך שיער, לא יהיה כבר אף בחור באולם הישיבה, ותהיה זו השעה המתאימה שבה יעלה בידו לבדוק מקרוב את ההיכל המפואר.

וכך עשה. האיש יצא מתל אביב, עיר מגוריו, ועשה את דרכו לבני ברק, והיה בטוח בכל מאת האחוזים שכאשר יפתח את דלת ההיכל של ישיבת פוניבז', ימצא לפניו אולם ריק. אבל, כפי שידוע לכולנו, התמונה היתה שונה לחלוטין.

האמת היא, שעוד מרחוק, בהיותו במעלה המדרגות המובילות את הישיבה, היה נראה לו ש'משהו כאן השתבש בדרך'... הוא

סיפר רבינו הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א: "לפני יום הכיפורים נכנסתי אל מרן ראש הישיבה, הגאון רבי אהרון לייב שטיינמן זצוק"ל, ושאלתי אותו על מה הוא מציע לעורר את הקהל, לקראת יום הדין? ובמילים אחרות: מה הוא הדבר שעשוי להביא לאדם את הזכויות הגדולות ביותר?

"מרן השיב: 'זיכוי הרבים!'. ואני רוצה להסביר מעט את דבריו", אמר הרב שליט"א.

"הגמרא אומרת שהרשע שעושה מצוות וטורפין לו אותן בפניו, משום שנאמר: 'לרשע אמר אלוקים מה לך לספר חוקי' וכו'. והנה, הגאון רבי יצחק אלחנן אומר שכל זה בשאר מצוות, אבל כאשר הרשע התעסק במצוות צדקה, לא טורפין את המצוה הזו. ומדוע? - מפני שבמציאות היה מי שנהנה מהמצוה שעשה הרשע, והוא העני. ואם כן לא אכפת לנו שעושה המצוה היה רשע, אם אדם אחר נהנה מכך - מגיע לו שכר על כך.

"לפי זה אפשר גם לפרש את דברי מרן הגראי"ל בענין זיכוי הרבים. שכן, גם אם מדובר באדם התואם את ההגדרה של 'טורפין לו זכויותיו בפניו', אבל המציאות היא שכאשר אדם מתעסק בזיכוי הרבים, יש רבים שנהנים ממנו ומתחזקים בגין המעשה שעשה, אם כן אין לך זכות גדולה מזו ליום הדין.

"ויש לדעת, שכאשר אומרים 'זיכוי הרבים' - אין הכוונה רק למי שמזכה אלפים ורבות בהפצת דברי חיזוק וכיוצא"ב. גם לומד תורה צנוע שבצנועים, היושב בפניו ושוקד על התורה בשמחה ובחשק, ויש שלוקחים ממנו דוגמא ומופת כיצד ללמוד, ונדבקים בהתלהבות שלו, ומתחילים ללמוד יותר בחשק, הרי שגם הוא נקרא 'מזכה הרבים', וגם עליו התכוון מרן ראש הישיבה.

"יתירה מכך. כדי לקרב את האדם לבוראו ולהשיבו בתשובה שלימה, לא צריך להיות דווקא פעיל בארגון שמטרתו להחזיר בתשובה. די שיהודי ירא שמים יתנהג כראוי, ויזכיר את קרבתו

שמע בבירור את קול הלימוד, והריתחא דאורייתא, אבל היה בטוח שהקולות הללו אינם מגיעים מההיכל המואר, אלא ממקום אחר. כשפתח את הדלת, כמעט והתעלף... בחורים רבים, שמספרם הגיע ליותר מ- 100 כפי שסיפר ברבות השנים - היו בשעה זו באולם, והאווירה היתה נשמעת כבצהרי היום. כיון שלא רצה לבלוט יותר מדי, עמד מן הצד, והתבונן במחזה הנראה לנגד עיניו. "הייתי צריך לצבוט את עצמי כדי להיות בטוח שאינני חולם", סיפר לאחר שנים רבות לבני משפחתו.

זה כבר היה יותר מידי...

למצוא בשעה כזו כל כך הרבה בחורים הממשיכים ללמוד, לזאת הוא לא ציפה, ולא העלה בדעתו. לאחר דקות ארוכות, שבהן עמד וצפה מן הצד במחזה הנאדר, החליט לפנות לאחד הבחורים ולשאל מדוע הם אינם הולכים לישון...

תשובתו של הבחור הממה אותו בפשטותה. "אין אצלנו לוח זמנים, על פיו אנחנו פועלים, כל עוד שבחור מרגיש שיש לו עדיין כוח ללמוד - הוא לומד. ברגע שתגבר עליו העייפות, הוא יגש לחדר ויעלה על יצועו", אמר הבחור.

האמן התל-אביבי המשיך להתעניין: "האם אתם לומדים לקראת מבחן כלשהו?", ותשובת הבחור היתה ש"בישיבה עצמה אין מבחנים, אבל כל אחד מאתנו מתכונן לקראת המבחן שיעשו לו בשמים, לאחר 120 שנותיו..."

האמן הספיק כבר לשכוח את הסיבה שבגללה הגיע להיכל הישיבה... ארון הקודש כבר לא עניין אותו כל כך, כמו התופעה המרשימה הזו של הבחורים הממשיכים ללמוד, בשעה שבה כל חבריו וידידיו כבר ישנים מזמן...

לפתע הוא גילה שכל מה שידע, וכל מה שאמרו לו במשך כל השנים על המושג 'בני ישיבות', אינו מתקרב אל המציאות כלל וכלל, ומטרתם היחידה של לומדי התורה היא לעלות ולהתעלות במעלות התורה והיראה.

דמותו המזהירה של ראש הישיבה

ואם לא היה די בכך כדי לשבות את ליבו, הרי באותו רגע נפתחה הדלת הצדדית של האולם, ודמותו המזהירה של מרן ראש הישיבה הקשיש, רבי דוד פוברסקי זצ"ל, נראתה בפתח, כאשר כל הבחורים קמים לכבודו ביראת כבוד.

מרן הגר"ד פסע מדודות אל מקומו ב'מזרח', שם ישב ולמד כמדי לילה, עד השעה שבה מתפללים בישיבה תפילת שחרית.

זה כבר היה יותר מידי בשבילו... לאחר שהבחורים גילו לו שמדובר בראש הישיבה, המגיע לכאן מידי לילה 'כמו שעון', ויושב ללמוד במשך שעות, התפלא האמן ואמר: 'אצלנו אין דברים כאלה, גם המלומדים הגדולים ביותר, כשהם מגיעים לגיל זקנה, הם מפסיקים ללמוד...'.

המחזות שנגלו לנגד עיניו, הציפו לו את האמת מול העיניים, והוא החליט בו במקום שאם זו היא דרך החיים הנהוגה אצל בני

הישיבות, הוא עוזב את הכל, ובא ללמוד תורה.

הוא שאמרנו: האם הבחורים בישיבה, שישבו ולמדו בשעה ההיא, התכוונו להחזיר את התל-אביבי הלז בתשובה? - בוודאי שלא. אבל במציאות הם עשו את זה, וגרמו לקידוש השם עצום, וכשיעמדו בפני דין של מעלה לאחר 120 שנותיהם, יגידו להם שאיש זה חזר בתשובה בזכותם. על כל הזכויות, וזכויות - הזכויות, הקשורות בכך, עד סוף כל הדורות.

כיתוב ענק על המכונית

בכל פעולה ופעולה אדם יכול לקדש את שמו יתברך, ולקרב אליו את הבנים התועים, ובמיוחד בתקופה שבה אנחנו חיים, כשהאמצעים התקשורתיים בין אדם לחברו נעשו זמינים כל כך, ואפשר לעשות בהם שימוש חיובי למען כבוד שמו.

סיפר לנו יהודי המתגורר בעיר רחובות, שיום אחד מתדפק על דלת-ביתו אדם שלא הכירו, ומספר לו שבזכותו חזר בתשובה. בעל הבית המופתע אמר לאורחו, שהוא אינו יודע על מה הוא שח, ואז סיפר לו האורח דברים כהווייתם.

"לפני כמה חודשים, הייתי שקוע בבעיה כלכלית גדולה, ולא ידעתי כיצד להיחלץ ממנה. כל המומחים ששוחחתי עימם אמרו שהם אינם יכולים לסייע לי, עד שהרגשתי את עצמי בודד בעולמי, ולא ידעתי מאין יבוא עזרי."

"יום אחד נסעתי במכוניתי בכביש, והנה נתקלתי לפתע בכיתוב ענק שהופיע על גבי מכוניתך, עם המילים 'אין עוד מלבדו'. לא ידעתי אפילו מה צופנות המילים הללו, ומה הן אמורות להביע. אבל אדם נוסף, שומר מצוות, שהיה במכונית, אמר לי שהפירוש הוא שהשי"ת ברא את העולם, והוא ממשיך להנהיג את כל הברואים מקטן ועד גדול, ואף אחד אינו יכול לעשות מאומה אם הבורא לא ירצה בכך. אין עוד מלבדו!"

"שמעתי את הדברים בתשומת לב מרובה, והדברים חדרו היטב לליבי. כאשר הגעתי הביתה, סיפרתי את הדבר לאשתי, והיא התלהבה עוד יותר ממני."

השי"ת הושיענו באורח פלא

"ישבנו על הנושא כמה ימים, ליבנו את הדברים לבן היטב, עד שהבנו אל נכון שאכן יש אלוקים בעולם, והכל הכל תלוי בו. ורק בו. ואם נתקרב אליו, הוא יסייע לנו גם בפתרון הבעיה הכלכלית שהעכירה את רוחנו. אמרנו ועשינו, וחזרנו בתשובה שלימה."

"לא עברה תקופה קצרה, והשי"ת הושיע אותנו באורח פלא מהצרה שאפפה אותנו. באתי עתה להודיע לך את כל זאת, ולידע אותך בזכות הגדולה שהתגלגלה לידך, שבזכות השלט שתלית על מכוניתך, החזרת משפחה שלימה בתשובה. שכן גם הילדים שלנו החליטו לעשות כמונו, וחזרו בתשובה" (ה'חוזר' בירר אצל מכריו בעיר רחובות, אם הם מכירים את בכל הרכב שתלה את השלט הזה, ובסייעתא דשמיא מיוחדת הגיע אליו).

הזדמנויות כאלו, בהן אנחנו יכולים לקרב יהודים תועים להשם
יתברך צריכים רק להתבונן בחשיבות הדבר בתקופתנו ולרצות
בכך.

(מתוך 'מצוות בשמחה' ספר ויקרא - בעריכתו של הרב משה מיכאל צורן)

מה בסך הכל עשה אותו יהודי? - תלה שלט על המכוננית! לא
יותר מזה! והנה משפחה שלימה חזרה בתשובה, וזכותם וזכויות
כל צאצאיהם יהיו על גבו של בעל הרכב.
אם נחשוב לרגע, נראה שבכל יום ויום עומדות לפנינו הרבה

הסיפור היומי

**לאחר כמה שנים סיפרתי את הסיפור הזה כאן
בקהילה במקסיקו לפני ר"ה כדי לחזק את הציבור
שיתפללו עם כל הלב. אחרי שמחת תורה ניגש
אלי אחד משומעי השיעור ובפיו סיפור מופלא...**

**הרב משה שבות שליט"א מנהל רוחני בישיבת 'כתר תורה' - מקסיקו,
משתף בסיפור אישי הממחיש את כוחה של תפילה מעומק הלב בימים הנוראים**

בשבוע אתה מטפל באוזן שלו? ענה לי הרופא: כנראה טעיתי,
הכל נעלם!

מיד חזרתי לישיבת 'קול יעקב' לספר לראש הישיבה ולהודות
לו על שהתפלל על בני. אמר לי ראש הישיבה: מכך תדע ותבין
מהו כחה של תפילה בראש השנה!

לאחר כמה שנים סיפרתי את הסיפור הזה כאן בקהילה
במקסיקו לפני ראש השנה כדי לחזק את לבבות הציבור שיתפללו
עם כל הלב בימים הקדושים. אחרי שמחת תורה ניגש אלי אחד
משומעי השיעור וסיפר לי כי אשתו סבלה מבעיה בלב, ושלושה
רופאים ממקסיקו ומארצות הברית קבעו שעליה לעבור ניתוח,
והתאריך נקבע לאחר החגים. וסיפר לי כי הגיע לביתו לפני ראש
השנה ואמר לאשתו לנסות להתפלל בכל הלב בראש השנה.

כעת חזרנו מארצות הברית, הוא מספר, לשם נסענו כדי לעבור
את הניתוח. הרופא ערך בדיקה נוספת לקראת הניתוח, ויצא
המום. "הכל נעלם", אמר, "הלב בסדר גמור. לא צריכים ניתוח!"
הבה ננצל את כל ימי התשובה בתפילה עבור כל המשפחה
ועבור כלל ישראל ושנשמע בשורות טובות אמון!

הרב משה שבות שליט"א מנהל רוחני בישיבת 'כתר תורה'
- מקסיקו, משתף אותנו בסיפור אישי הממחיש את כוחה של
תפילה לשנות ולשדד מערכות, ובפרט בימים אלו, הימים הנוראים
בהם נקבע גורלנו לכל השנה.

לפני כמה שנים, היתה תקופה של כשלושה חדשים בהם היה
עלינו ללכת עם הלב שלנו פעמיים בשבוע לרופא בקופת
חולים בגלל בעיה באוזן.

מספר ימים לפני ראש השנה החליט הרופא כי על הלב לעבור
ניתוח. הוא קבע לנו תאריך בצום גדליה. נגשתי לראש ישיבה שלי
הגאון רבי יהודה עדס שליט"א ראש ישיבת קול יעקב וביקשתי
שיתפלל עבור בני. בתפילת מוסף של ראש השנה ניגש ראש
הישיבה למקום שלי ואמר לי: "אל תדאג, תהיה רפואה שלמה
לבן שלך".

בצום גדליה קמתי מוקדם לתפילה ומיד אחרי שחרית נסענו
לרופא, והנה הפתעה: הרופא בודק אותו כדי לעשות את הניתוח,
ופתאום מרים קולו בצעקה: "אין לבן שלך שום דבר!" שאלתי
אותו: מה זה אין לו שום דבר? הרי כבר שלושה חודשים פעמים

הסיפור היומי

**פעם כשליזויתי את אבי מזרי זצ"ל, הוא פגש בדרך
בחבר ילדות. התרחקתי מהם מעט, אך שמעתי אותו
משיב לאבי זצ"ל: "כבר מחלתי לך בלב שלם לפני
67 שנים! מדוע אתה שוב ושוב מתנצל על זה?!"**

"ברגע שאומרים 'מחול' בפה, אפילו שזה לא מהלב - תיכף זה מסיר דיני שמים מהאדם השני"

דמות מוכרת מאוד, ונזכרתי כי מהאדם הזה עלי לבקש סליחה
ומחילה... סיבת הסליחה והמחילה שעלי לבקש, משיבה אותנו
שישים שנה לאחור...

סיפר הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א: "יום אחד
הקדמתי להגיע לישיבה בכשעה ורבע. עד כדי כך להקדים
לישיבה לא יוצא לי כלל וכלל. והנה בהגיעי לישיבה ראיתי

את המצוה של 'שיחו בכל נפלאותיו', אך תוך כדי סיפור הדברים נזכרתי במעשה שאירע עם אבי מורי בעל 'מעדני השולחן' זצ"ל, עת ליוויתי אותו ובדרך פגש בחבר ילדות וביקש לשוחח עמו. אני מצדי התרחקתי מעט כדי לתת להם פרטיות, אך מתשובתו של החבר הבנתי במה מדובר. החבר השיב לדברי אבי מורי: 'כבר מחלתי לך בלב שלם לפני 67 שנים!!! מדוע אתה שוב ושוב מתנצל על זה?!'...

"או אז ראיתי עד כמה מעשה אבות סימן לבנים, ואותה התנהגות של האבא מושרשת בילדיו אחריו, כפי שחינך אותנו שלא נלך לישון עד שנמחל אחד לשני גם כאשר היינו ילדים קטנים, ואני בעצמי גם חינכתי כך את ילדי, ובאחד הלילות בשעה מאוחרת שמעתי מחדר הילדים את בני האחד מתחנן לשני באומרו לו: 'בבקשה, תגיד לי שאתה מוחל לי, כי לא אוכל להירדם לפני שתמחל לי!!!'

"ובפרט בעומדנו בימי הרחמים והסליחות, עד כמה חשוב שכל אחד ימחל לשני, ואפילו אם זה לא במחילה בלב שלם. חשוב מאוד שהציבור ידעו, שברגע שאומרים 'מחול' בפה, אפילו שזה לא מהלב, תיכף זה מסיר דיני שמים מהאדם השני. ולא אחת מדובר בילד שלך שפגע בך או בקרוב אחר שאנו לא רוצים שמידת הדין תהא מתוחה עליהם - כמה חשוב להגיד בפה 'מחול לך' ובזה להסיר את הדין מלמעלה, ומידה נגד מידה יוסרו הדינים מהאדם המוחל ויזכה לישועתו!!!"

(טיב הקהילה וילך תשע"ט)

"כשהיינו ילדים קטנים, לקראת חג הפורים היינו מכינים נפצים מגופרית, אותה היינו ממלאים בברזל חלול ומטיחים אותה ארצה בחוזקה, ומזה היה יוצא קול רעש גדול שהיה משמח את ליבות הילדים, ובפרט בשעה שהבעל קורא אמר את המילה 'המן', ותהום כל הארץ... את הברזל החלול היינו קונים בכמה גרושים מילדים שידעו כיצד להכין את הברזל הנ"ל.

"שנים רבות אחרי שבגרנו קיננה בי המחשבה שמא שכחתי לשלם לאותו ילד את הכמה גרוש... והנה עתה כשהגעתי לשיבה מוקדם ובפני עומד אותו ילד בתוספת של שישים שנה... ניגשתי וביקשתי ממנו שיסלח וימחל לי אם אכן לא שילמתי... בתגובה אמר שכבר בקשתי ממנו סליחה ומחילה לפני ארבעים שנה והוא מחל לי!!!

"הודיתי לו ושאלתיו לשם מה הגיע לשיבה ומה מבוקשו. החבר השיב כי חשקה נפשו בלימוד תורת הסוד, וכי רוצה הוא להתקבל לשיבה. ניגשתי איתו לר"מ האחראי וביקשתי שיסדר לו חברותא וכיתה מתאימה עבורו. הוא שמח שמחה גדולה, מכיוון שבדרך כלל הליך הקבלה כרוך בבירורים אודות האיש הניצב בפנינו, ולא סתם מקבלים כל אדם טרם תהייה על קנקנו, אך כאן מאחר ואני מכירו אישית ואת טבעו, מיד אישרתי את קבלתו לשיבה. נמצא שעצם זה שהקדמתי לשיבה היה כדי לקבלו לשיבה ללא שיעבור טורח מיותר.

"למחרת סיפרתי בשיעורי השבועי את הסיפור, כדי לקיים

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

עניינא דיומא

האם אפשר לעשות כפרות בצ'ק? ומה יעשה מי ששכח לעשות כפרות בעשרת ימי תשובה?

דיני מנהג כפרות - מאת הרה"ג רבי יצחק יעקב פוקס שליט"א

כיום בכל העדות (כף החיים שם, ח).
 ב. העושים בכסף: אם עושים גם לאחרים יעשו תחילה לעצמם ואח"כ לאחרים, בסכום כל שהוא, במזומן, לא בצ'ק ובוודאי לא בכרטיס אשראי. מניחים הכסף במפית ומסובבים

א. שו"ע תר"ה, א: מה שנוהגים לעשות כפרה בערב יום כפורים לשחוט תרנגול וכו', יש למנוע המנהג (משום דרכי אמורי, ונראה כאילו מקריבים קרבנות בזמן הזה); רמ"א: ויש מהגאונים שכתבו מנהג זה וכו', וכן נוהגים בכל מדינות אלו ואין לשנות. וכן נוהג

מעל הראש ואומרים: "זה הכסף ילך לצדקה וכו'", ואין לפדות בכסף מעשר (משנ"ב ובאר היטב), והכסף ילך לצדקה לעניים דווקא.

ג. העושים בבעלי חיים: דווקא בכאלו שאין מקריבים על המזבח, ואפשרי גם בדגים (מ"ב בשם הלבוש).

פרטי דינים לנוהגים בבעלי חיים:

א. לוקחים לכל אחד מבני הבית תרנגול לזכר ותרנגולת לנקבה (אריז"ל). כשאין היד משגת אפשר בתרנגול אחד לכל הבנים ובתרנגולת לכל הנקבות (שו"ע הרב, ג). ובגמר הכפרה לא יאמרו "נפש תחת נפש".

ב. איש שעשה בתרנגולת ואשה בתרנגול - יצאו בדיעבד (א"ר

מבוטשטש תנינא, תרה).

ג. למעוברת לוקחים גם תרנגול אולי תלד זכר, למשנ"ב - שתי תרנגולות ותרנגול אחד; לאריז"ל - שלש נקבות ושני זכרים. ועושים הכל על ראשה בלבד. ד. אולטרה סאונד - נאמן (שו"ת קנה בושם ב, כ; שלא כדעת מנחת יצחק) - ולוקחים כפי שהורה הסורק.

ה. מעוברת שטרם מלאו מ' ימים להריונה - צריכה כפרה רק לעצמה (הגרי"ש אלישיב והגר"ש וואזנר זצ"ל)

ו. עדיף לתת לעני שווי הכפרה ולא את העוף עצמו.

ד. מי שלא עשה כפרות בעשי"ת יכול להשלים בהושענא רבה (שו"ת שארית שמחה, ח).

יהלומים מגדולי ישראל

עובדא הוי במחנה הריכוז ברגן בלזן בשנת תש"ה, שהנאצים הארורים ימ"ש שמעו שאסור ליהודים לרחוץ ביום הכיפורים, וגזרו שכולם חייבים לרחוץ היטב והעמידו על כך שומרים...

עובדות והנהגות בענייני יום הכיפורים שנרשמו מפי מרן הגר"מ שטרנבוך שליט"א

ז"ע לבקר בערב יום כיפור את מרן הגרי"ז זצ"ל. פעם בשעה ששהיתי בביתו סמוך ליום כיפור, עבר מרן הגרי"ז זצ"ל מתחת חלון חדרו של הרבי זצ"ל, ואמר לי הרבי: "בא נצא לחוץ להרב מברסק, שהלא ביקור שלי אצל הרב מברסק בביתו בוודאי מהווה ביטול תורה בשבילו, וא"כ ארוץ אליו עכשיו ואברכהו בקצרה".

ו. עובדא הוי במחנה הריכוז ברגן בלזן בשנת תש"ה, שהנאצים הארורים ימ"ש שמעו דאסור ליהודים רחיצה ביוה"כ, וגזרו שכולם חייבים לרחוץ היטב במקלחת ביוה"כ, והעמידו על כך שומרים. ורב אחד שם פסק במחנה שלו כשיצאה הגזירה, דכיון דכוונתם להעביר על הדת ובעת צרה הוה בכלל יהרג ואל יעבור, והורה לכולם להמלט. ורבים שמעו בקולו ונמלטו, והרשעים רדפו אחריהם והכו אותם ללא רחם. והרב הנ"ל נשאל, דכיון דאין רוחצים להנאתם א"כ אין זה בכלל איסור רחיצה. וביאר דהאיסור כאן הוא משום חילול השם, ועשו כדת וכדין.

וסיפר לי הרב עמנואל שאביו היה שם וגם ציווה למסור ע"ז הנפש, והוא ברח לסוף המחנה לבית הכסא שם שהסריח מאד והתחבא שם כמה שעות עד הלילה ולא רחץ. וסמך לפסק זה נראה לענ"ד מהר"ן בע"ז [יב], דמעיינ המושך לפני ע"ז לא ישחה לשמות, ופירש הר"ן 'אף שימות', והיינו מפני חילול ה', וגם כאן הורה כן דזהו בכלל חילול ה'.

הבאתי עובדא זו שיהיה לנו לזכות מסירות נפש של עם ישראל, שביום פקודה השבוע יעמוד לנו זכות מקדשי השם שיחתום אותנו לטובה ולברכה.

א. שמעתי מפי הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל, שהגאון הגדול רבי אייזיק חריף זצ"ל (הראב"ד בסלונים) היה עסוק כל ערב יום כיפור לבדוק כל גט וגט שסידר תוך השנה, אולי שגה והכשיל באיסור אשת איש, והיה במצב פחד ורעדה כל הזמן. ופעם הגיע כבר הזמן לסעודת היום סמוך ליוה"כ, וזוגתו הרבנית הפצירה בו לבוא ולאכול, וסירב בטענה שהוא באמצע מלאכת הקודש לבדוק היטב כל גט, ורק סמוך ממש לסוף הזמן אכל מהר לצאת ידי חובתו.

ב. בערב יום כיפור באו אנשים להחזו"א לאחל שנה טובה ולקבל ברכתו ליום הדין, והחזו"א עיכב יהודי אחד ושאל אותו על מצב פרנסתו, והלה התפלא ושאל: "מה זה משנה כעת שעומדים לפני משפט של חיים ומוות?". ואמר לו החזו"א: הרי הכהן גדול ביוה"כ"פ היה מתפלל על פרנסת ישראל, על כן נכון הוא מצידי לשאול על פרנסתך.

ג. זכורני שהגה"צ רבי מרדכי פוגרומנסקי זצ"ל היה נזהר ביותר בענייני בריאות גופו בעשי"ת - ואף בעניינים שבמשך השנה לא היה נזהר בהם, ואמר לי שזהו מפני פחדו לעבור ח"ו בעשי"ת על דין "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם" (וכמובן אין ללמוד מזה קולא למקום אחר לעבור על דברי הרופאים).

ד. מו"ר הגה"צ רבי משה שניידער זצ"ל היה מגיע באמצע סדרי הלימוד בעשי"ת להיכל הישיבה, והיה זועק ובוכה: "אוי, לא רואים כאן תשובה!", והיה מעורר את הציבור לשוב בתשובה - לכו ונשובה אל ה'.

ה. מידי שנה היה רגיל כ"ק האדמו"ר מגור בעל ה'בית ישראל'

האם בשתיית משקה חם שהדרך לשתותו לאט - משתנה שיעור אכילת פרס?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

הלכות ברכות והכפות תמרים ביומא, שגם בשתייה חמה שדרך לשתותו לאט לא משתנה שיעור אכילת פרס. וראיתו מכריתות ג. שמבואר שתינוק יונק גם כן נוהג בו שיעור אכילת פרס, אף שדרכו לינוק לאט. לפי"ז אפשר לשתות גם משקה חם.

שאלה: חולה שזקוק לשתות פחות פחות מכשיעור ביום כפור, האם יוכל לשתות קפה רותח, או שכיון שדרך לשהות הרבה זמן בשתיית משקה חם, יצטרך להפסיק בין שתיה לשתיה יותר מתשע דקות? תשובה: דעת הפר"ח בשו"ת מים חיים (סי' ב') והמל"מ

מדוע עשה ה'חפץ חיים' סעודת מצוה בהגיעו לגיל תשעים?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

הלכות שמירת הלשון - עצם הלימוד בו הוא סגולה גדולה להישמר מאיסורי לשון הרע, שהרי "דבריו קדושים וטהורים ... ובוודאי שמר את עצמו ממידה גרועה זו, ועל כן דבריו פועלים מאוד בלב קוראיהן".

ואגב נזכיר את המעשה המובא ב'ביאורים ומוספים', שכאשר היה ה'חפץ חיים' בגיל שבעים אמר, כי עד עתה היה שרוי בפחד שמא לא יגיע לגיל שבעים ויהיה בכך חילול ה', שהרי מבואר בכתוב "מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב", ששמירת הלשון מאריכה ימים, ואם לא יגיע לגיל שבעים יהיה בכך חילול ה', שיאמרו הבריות שלמרות מה שפעל בעניין שמירת הלשון לא זכה לאריכות ימים. והוסיף, שאמנם עכשיו אין חילול ה' - אבל עדיין אין קידוש ה'. ואכן בהגיעו לגיל תשעים אמר שכעת יש קידוש ה' ועשה על כך סעודת מצווה.

בסוף ההקדמה לספרו כתב ה'חפץ חיים', שכאשר הביא בספר את דברי הרמב"ם ושאר פוסקים, אף שיכול היה לפעמים לשנות את לשונם, לקצר או להאריך, כדי להקל על המעיין את הבנת הדברים, מכל מקום לא רצה לשנות את לשון הפוסקים שהדין נובע מהם.

בביאורים ומוספים של 'דרשו' מציינים טעם נוסף לכך, אותו הזכיר ה'חפץ חיים' בסוף הפתיחה (ארורין), וזו לשונו שם: "ואבקש לידידי הקורא, שאת זאת הפתיחה יקרא ויחזור ויקרא וכו', כי היא מלוקטת מאת הראשונים, אשר דבריהם קדושים וטהורים, בוערות כמראה הלפידים, ובוודאי שמרו את עצמן ממידה גרועה זו, ועל כן דבריהם פועלים מאוד בלב קוראיהן".

נראה שעל משקל הדברים הללו, אפשר לומר זאת גם על ספר ה'חפץ חיים' עצמו, שמלבד התועלת הגדולה שיש ממנו בידיעת

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

לשמוע ולחשמוע

ברכב, בבית, ובכל מקום..

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקאות ובעיון

'הפותח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

מה עדיף - שהציבור יעמיד 'מורה הוראה' או שיתפללו?

לש"ץ, גם אם אינו מסוגל מסיבה כלשהי לשמש כש"ץ, ועקב כך תתבטל מצות התפילה בקרב ציבור זה. ואנו למדים מדבריו אלו, את עוצמת החובה של העמדת רבנים מורי הוראה. ואף במקומות שבהם יש בני תורה היודעים לפלפל בתורה, אין די בכך כמובן, וחובה להעמיד רב הבקי בהוראה, בעיון וביושר, ואשר נסמך להוראה מחכמי התורה המפורסמים. [שו"ע נג, כד, משנ"ב עא, וביה"ל ד"ה שליח]

בתשובות הרא"ש, נשאל בנוגע לציבור של עמי הארץ, שלא ידעו הלכות, ואף לא ידעו להתפלל, וגם ממון רב לא היה להם, והיה באפשרותם לשכור אחד מן השנים: רב מורה הוראה, שידריך בשמירת האיסורים ובקיום המצוות, או שליח ציבור, שיציאם ידי חובתם בתפילה. והשיב הרא"ש, שאם הרב שהם רוצים לשכור, הוא "רב מובהק, וגדול בתורה, ובקי בהוראה ובדינים", בוודאי שהוא קודם

כיצד מחשבים את שיעור השתתפות היחיד בצורכי הציבור?

לפי מספר הנפשות, והדבר תלוי במנהג המקום, ובמידת צורכם, או מידת רצונם, של בעלי היכולת בדבר המסוים שמשלמים עליו, לעומת צורכם ורצונם של מעוטי היכולת. ולדוגמה - בעלי יכולת שאינם יכולים לנטוש את רכושם הרב ולנסוע לעיר אחרת לימים הנוראים, מידת הצורך שלהם בש"ץ לימים הנוראים גדולה משל מי שיכול בקלות לנסוע לעיר אחרת. [שו"ע נג, כג, ומשנ"ב סה-ע; ב"מ דרשו, 75-78]

כל אדם מחויב להשתתף בהוצאות צורכי הציבור במקום מגוריו, כגון בניית בית כנסת, או שכירות מקום לבית הכנסת במקרה הצורך, וכן בניית מקווה טהרה, שְׁכַר רב הבקי בהלכה, ויתר צורכי הציבור הרוחניים והגשמיים. מעיקר הדין, שיעור ההשתתפות הוא לכל אדם לפי מצבו הכספי, כלומר, שבעלי היכולת ישלמו יותר ממעוטי היכולת; אך יש מצורכי הציבור שמטילים את תשלומם על הציבור בסכום קצוב

מדוע כדאי לשכור ש"ץ קבוע?

אולם, למעשה במקומות רבים לא שוכרים ש"ץ קבוע. וכאשר נראה לאדם הגון, שקיים חשש שייגש ש"ץ בלתי הגון, ראוי שייגש בעצמו לשמש כש"ץ, על מנת למנוע זאת. ובכל מקרה, לא ישמש כש"ץ אלא אדם המקובל על הציבור, והמשמש כש"ץ כנגד רצון הציבור, הריהו כגוזל את הציבור, ואסור לענות אמן אחר ברכותיו. [שו"ע נג, כב, ומשנ"ב סג; ב"מ דרשו, 53 ו74]

במקום שבו לא שוכרים ש"ץ קבוע, וכל אחד משמש כש"ץ על פי רצון הגבאי, ורצון המתפללים, קיים החשש כי גם אנשים בלתי הגונים ישמשו כש"ץ; ולפיכך, עדיף לשכור ש"ץ קבוע הראוי לשמש כש"ץ, כיון שאז לא יעלה אדם אחר לתפוס את מקומו כש"ץ. ותועלת נוספת בדבר - שמאחר ומשלמים לש"ץ עבור תפילתו, הריהו נוהר יותר שתהיה מושלמת בכל פרטיה ודקדוקיה, מחשש גזל.

* ש"ץ המכוון שלא להוציא אחד מהציבור ידי חובתו, מפני ששונאו - גם שאר הציבור אינם יוצאים ידי חובתם. ויש שהסתפקו, אם דין זה אמור גם לגבי 'בעל קורא'.

* נהגו ישראל, שבמשך שנים עשר החודשים לאחר פטירת האב או האם, משמש הבן כש"ץ בכל התפילות, ואומר קדיש. אולם, אם הבן אינו מתפלל כראוי, או שתפילתו חפוזה וחטופה - אינו מוסיף בכך זכות לנפטר.

* בפרשיות התורה שיש בהן דברי ברכה, אסור ל'בעל קורא' לכוון כלפי אדם מסוים מהציבור. וכל שכן שאסור לבעל קורא לכוון בקריאת ה'תוכחות' כלפי אדם מסוים, חלילה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

כיצד ניתן למלא רווח שנוצר בפרשיות התפילין באמצע מילה?

ויד'. ויש מקרים שבהם ניתן למלא את המרווח באמצעות עיבוי צידה הימני של האות שלאחר האות המחוקה, באופן שלא ישנה את צורתה.

ולדוגמה: אם כתב "לאבותיך" בכתב מלא, במקום "לאבותיך" בכתב חסר - ימחק את האות ו', ויארך את האות ב' עד לאות ת'; או שיעבה מעט את הרגל הימנית של האות ת', עד שהמילה לא תראה כמחולקת לשנים.

[שו"ע לב, כג, ומשנ"ב קיב]

כפי שלמדנו, פרשה של תפילין שנמצאה בה אות מיותרת, ניתן למוחקה והפרשה כשרה. אולם, אם האות נמצאת באמצע מילה, ולאחר מחיקתה תחלק המילה ותראה כשתי מילים, לא תועיל מחיקת האות, משום שמראה זה פוסל את המילה. אולם, במקרים רבים ניתן למלא את המרווח שנוצר, באמצעות הארכת האות הכתובה לפני האות המחוקה, באופן שתגיע עד סמוך לאות שלאחרי האות המחוקה; והיינו, כשהארכת האות אינה משנה את צורתה, כגון באותיות ב', כ',

הלוח היומי

ז' בתשרי | רבי מנחם נחום ב"ר מרדכי (המגיד מצ'רנוביל) טברסקי זצ"ל, האדמו"ר מקארוב

ביום זה נולד וגם נפטר זבולון בן יעקב אבינו ולאחרינו אמנו ע"ה. היום תענית צדיקים על שביום זה נגזר על אבותינו מיתה בחרב, ברעב ובדבר, מפני מעשה העגל (שו"ע תק"פ בעל) ביום זה בשנת תרצ"ט, אירע רצח ופוגרום בעיר טבריה, ע"י פורעים ערבים, אשר רצחו 19 יהודים שרובם ילדים הי"ד, והעלו באש את ביה"כ בקריית שמואל ועוד בתים רבים.

יארצייט:

ג' אלפים תקע"ג: רבי יצחק מיכאל פינצו זצ"ל, מגדולי רבני איטליה, בעל פרי יצחק.

תצ"ז: רבי דוד ב"ר אברהם אופנהיים זצ"ל, רבה של ניקלשבורג, פראג ועוד, בעל יד דוד ילקוט דוד, שו"ת נשאל דוד ועוד.

תרי"א: רבי מנחם נחום ב"ר מרדכי (המגיד מצ'רנוביל) טברסקי זצ"ל, האדמו"ר מקארוב.

תר"פ: רבי יוסף ב"ר מארי ברבי זצ"ל, מרבני ג'רבה ובעל בן פורת יוסף ועוד.

תש"ד: רבי יצחק אייזיק ב"ר יוסף פרידמן זצ"ל, אב"ד טבריה, קורשן ועוד, בעל טל תחיה, חקר יצחק ועוד.

תשט"ו: רבי נח גד ב"ר יעקב דוד ויינטרוב זצ"ל, בעל ביישישים חכמה.

מעלת י"ג מידות

כתב רבנו בחיי: וצריך אתה לדעת כי כל המבין י"ג מידות ויודע פירושו ועיקרון ומתפלל בהם בכוונה אין תפילתו חוזרת ריקם, אלא אם כן היו בידי עבירות שמעכבות זה.

(רבינו בחיי שמות לד, ו)

כתב היסוד ושורש העבודה: אמירתם בכוונה מעוררים רחמים גדולים בעולמות העליונים, והזכרתם היא סגולה נפלאה לכפרת עוונות. (יסוד ושורש העבודה שער יא, ח)

נשתדל ללמוד את פירוש י"ג מידות ולכוין בעת אמירתן, ונוכה שתפילתנו תתקבל ויתכפרו עוונותינו

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il